

INTERNETDA ISHLASH ASOSLARI BO'LIMINI O'QITISH METODIKASI

Normurodova Sadoqat Xoliqulovna

Shahrisabz davlat pedagogika instituti

Informatika va uni o'qitish metodikasi kafedrası katta o'qituvchisi.

E-mail: sadoqatnormurodova33@gmail.com

<https://orcid.org/0009-0009-1604-7456>

Ibragimova Dilnura Kamoliddin qizi

Asadova Shaxina Halim qizi

Pedagogika fakulteti "Matematika va informatika" yo'nalishi talabalari

E-mail: ibragimovadilnur8@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.14960625>

Annotatsiya. Ushbu tezisdagi Internetda ishlash asoslarini o'qitish metodikasining samarali usullari va prinsiplariga oid tahlil olib borilgan. Internetdan foydalanishning bugungi kunda hayotimizdagi o'rni va ta'lim jarayonida uning ahamiyati oshib bormoqda. Tezisdagi tadqiqotlar Internet texnologiyalarining ta'limda qo'llanilishi, o'quvchilarga zamonaviy resurslardan samarali foydalanishni o'rgatish va bu jarayonda muammolarni hal etish metodlarini o'rganish asosida amalga oshirilgan. Mavzuni o'qitishda interaktiv usullar, multimedia vositalarini qo'llash, shuningdek, o'quvchilarning mustaqil izlanishlari va onlayn platformalarda faoliyat yuritish imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. Shuningdek, Internetda ishlashning asosiy ko'nikmalarini shakllantirish va pedagogik yondashuvlar orqali ta'lim samaradorligini oshirish masalalari tahlil qilingan. O'qitish jarayonida metodik yondashuvlar orqali o'quvchilarda kritikal fikrlash va axborot xavfsizligi bo'yicha asosiy tushunchalar shakllantiriladi. Tezis, shuningdek, Internetda ishlashni o'rgatishning zamonaviy metodlarining ta'lim tizimida qo'llanilishi bo'yicha amaliy tavsiyalarni o'z ichiga oladi va o'qituvchilarga didaktik materiallar va metodik ko'rsatmalar bilan yordam beradi.

Аннотация. В данной диссертации анализируются эффективные методы и принципы обучения основам работы в интернете. Возрастает роль использования Интернета в нашей жизни и его роль в образовательном процессе. Исследование в диссертации основано на применении интернет-технологий в образовании, обучении студентов использованию современных ресурсов и изучении методов решения проблем в процессе. Также анализируется формирование базовых навыков работы в сети Интернет и повышение эффективности обучения с помощью педагогических подходов. Методическими подходами в процессе обучения студентов формируются у студентов основные понятия критического мышления и информационной безопасности. Диссертация также содержит практические рекомендации по применению современных методик обучения работе интернета в системе образования и помогает педагогам с дидактическими материалами и методическими указаниями. Рассмотрено использование интерактивных методов, мультимедийных средств в преподавании темы, а также возможность самостоятельного исследования и деятельности студентов на онлайн-платформах.

Annotation. This thesis analyzes the effective methods and principles of teaching the basics of working on the Internet. The role of Internet use in our lives and its role in the educational process is increasing. The research in the thesis is based on the application of Internet technologies in education, teaching students to use modern resources and studying methods of problem solving in the process. The use of interactive methods, multimedia tools in

the teaching of the topic is considered, as well as the possibility of independent research of students and activities on online platforms. Also, the formation of basic skills of working on the Internet and improving the effectiveness of education through pedagogical approaches are analyzed. Methodological approaches in the teaching process of students are formed in students the basic concepts of critical thinking and information security. The thesis also contains practical recommendations for the application of modern methods of teaching Internet work in the educational system and helps teachers with didactic materials and methodological instructions.

Kalit so'zlar. Internet texnologiyalari, o'qitish metodikasi, distanion ta'lim, onlayn resurslar, pedagogik yondashuvlar, E-o'qitish, interaktiv ta'lim, elektron darsliklar, ta'limda internetni samarali ishlatish, kompyuter texnologiyalari, o'quvchilarni internetga oid ko'nikmalarini rivojlantirish, internet xavfsizligi, onlayn kommunikatsiya vositalari, pedagogik axborot texnologiyalari, innovatsion ta'lim metodlari, tajribali o'qituvchi yondashuvlari, kritik fikrlash, internetdan foydalanish, internet imkoniyatlari.

Ключевые слова: Интернет-технологии, методика обучения, дистанционное обучение, онлайн-ресурсы, педагогические подходы, электронное обучение (E-learning), интерактивное обучение, электронные учебники, эффективное использование Интернета в образовании, компьютерные технологии, развитие навыков учащихся, связанных с Интернетом, интернет-безопасность, средства онлайн-коммуникации, педагогические информационные технологии, инновационные методы обучения, подходы опытных преподавателей, критическое мышление, использование Интернета, возможности Интернета.

Keywords: Internet technologies, teaching methodology, distance learning, online resources, pedagogical approaches, e-learning, interactive learning, electronic textbooks, effective use of the Internet in education, computer technologies, developing students' internet-related skills, internet safety, online communication tools, pedagogical information technologies, innovative teaching methods, experienced teacher approaches, critical thinking, internet usage, internet opportunities.

Kirish. Bugungi kunda internet texnologiyalari jahon ta'lim tizimida sezilarli o'zgarishlarga olib kelgan. Internetning tez sur'atlarda rivojlanishi va keng tarqalishi, o'quvchilarga axborot olishning yangi usullarini taqdim etmoqda. Ushbu jarayon o'quv metodikalariga yangi yondoshuvlarni joriy qilishni talab etadi. Aynan shu nuqtada, "Internetda ishlash asoslari" bo'limini o'qitish metodikasi katta ahamiyat kasb etadi. Internetda ishlash bo'yicha bilimlar o'quvchilarga faqatgina axborot izlash imkoniyatlarini yaratibgina qolmay, balki ularning tanqidiy fikrlash, muloqot qilish, hamkorlikda ishlash va axborotni to'g'ri tahlil qilish qobiliyatlarini ham rivojlantiradi. Shu nuqtada, internetdan samarali foydalanish uchun ta'lim tizimida metodik yondoshuvlarni takomillashtirish zaruriyati kundan-kunga ortib bormoqda. Internetda ishlashni o'qitish faqatgina texnik ko'nikmalarni rivojlantirish emas, balki o'quvchilarga virtual muhitda to'g'ri axborot izlash, uning manbalarini tahlil qilish va turli onlayn platformalarda faoliyat yuritish ko'nikmalarini berishni o'z ichiga oladi. Ushbu tezisda, internetda ishlash asoslarini o'qitishda qo'llaniladigan metodik yondoshuvlar, texnologik vositalar, o'qituvchi va o'quvchilar o'rtasidagi interaktiv munosabatlar va samarali o'quv jarayonini tashkil etish uchun zarur bo'lgan omillar haqida batafsil so'z boradi.

Internetda ishlash asoslari bo'limining o'qitish metodikasi. "Internetda ishlash

asoslari" bo'limini o'qitish metodikasi, o'quvchilarga internet texnologiyalarini samarali va to'g'ri ishlatishni o'rgatish uchun muhimdir. Bu bo'limda quyidagi metodikalarga e'tibor qaratish mumkin:

1. Ma'lumotlarni taqdim etish usuli:

- **Tezkor taqdimotlar:** O'quvchilarga internet texnologiyalari va uning asosiy tarkibiy qismlari haqida qisqa va aniq ma'lumotlar berish.
- **Videolar va interaktiv darslar:** Internetni ishlatish, xavfsizlik va turli vositalarni qanday ishlatishni ko'rsatuvchi videolar va darslarni o'quvchilarga taqdim etish.
- **Ko'rgazmali materiallar:** PowerPoint taqdimotlari, infografikalar va diagrammalar yordamida internetda ishlashning nazariy va amaliy jihatlarini tushuntirish.

2. Amaliy mashg'ulotlar:

- **Simulyatsiyalar va real vazifalar:** O'quvchilarga internetda ishlashni o'rganish uchun amaliy mashg'ulotlar, masalan, brauzerlar bilan ishlash, elektron pochta yuborish, ma'lumot izlash kabi vazifalarni bajarish.
- **Web saytlarda ro'yxatdan o'tish va navigatsiya:** O'quvchilarga turli web saytlarda ro'yxatdan o'tish, foydalanuvchi hisoblarini yaratish va navigatsiya qilishni o'rgatish.
- **Ijtimoiy tarmoqlarda ishlash:** Facebook, Instagram yoki Twitter kabi ijtimoiy tarmoqlarda xavfsiz va samarali ishlashni o'rgatish.

3. Xavfsizlikni o'rgatish:

- **Internet xavfsizligi:** Parollarni xavfsiz yaratish, shaxsiy ma'lumotlarni himoya qilish va phishing hujumlaridan saqlanish haqida o'quvchilarni ogohlantirish.
- **Antivirus va zararli dasturlar:** Kompyuterlarni va qurilmalarni zararli dasturlardan qanday himoya qilishni o'rgatish.
- **Onlayn xulq-atvor va etik:** Internetda axloqiy me'yorlar, masalan, internetdagi o'zaro hurmat va qonunlarga amal qilish haqida tushuntirish.

4. O'quvchilarning faolligini oshirish:

- **Gruppaviy ishlar:** O'quvchilarni kichik guruhlariga ajratib, internetdan turli maqsadlar uchun foydalanish (masalan, muayyan ma'lumotni topish, guruh uchun taqdimot yaratish) kabi amaliy ishlarni bajarish.
- **Vazifalarni taqsimlash va baholash:** O'quvchilarga real hayotdagi vazifalarni taqdim etish va ularni amalga oshirishda yordam berish.

5. Resurslar va vositalar:

- **Turli veb-ensiklopediyalar va ma'lumotlar bazalari:** O'quvchilarga internetdagi resurslardan qanday foydalanish, masalan, Wikipedia, Google Scholar, va boshqa ma'lumot manbalaridan foydalanishni o'rgatish.
- **Onlayn vositalar:** Google Docs, Drive, Trello kabi onlayn vositalar bilan ishlashni o'rgatish.

6. Feedback va baholash:

- **Interaktiv testlar:** O'quvchilarga internet ishlatish bo'yicha testlar, viktorinalar va savol-javoblar yordamida bilimlarini sinash.
- **Amaliy natijalarni baholash:** Internetdagi ma'lumotlarni qidirish, elektron pochta yuborish, yoki xavfsizlikni ta'minlash kabi mashqlarni baholash.

7. Qo'llab-quvvatlash va maslahatlar:

- **Individual yondashuv:** Har bir o'quvchining o'ziga xos ehtiyojlarini inobatga olib,

shaxsiy maslahatlar va qo'llanmalar bilan yordam berish.

- **Internetdan foydalanish bo'yicha qo'llanmalar:** O'quvchilarga amaliy qo'llanmalar taqdim etish, masalan, qanday qilib xavfsiz va samarali ishlashni o'rgatish.

Ushbu metodikalar o'quvchilarga internetda ishlashni o'rgatish jarayonini samarali va qiziqarli qilishga yordam beradi. O'qituvchi har bir bo'limni keng qamrovli va amaliy misollar bilan boyitishi kerak.

Xulosa. Internetda ishlash asoslari bo'limi, zamonaviy axborot texnologiyalaridan samarali va xavfsiz foydalanishni o'rgatishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu bo'limni o'qitish orqali o'quvchilar internetning imkoniyatlari va xavf-xatarlarini tushunib, mustaqil ravishda ma'lumotlarni qidirish, tahlil qilish va ulardan foydalanish ko'nikmalarini rivojlantiradilar.

Xulosa qilib aytganda:

1. **Internetning asosiy tamoyillari** va **xavfsizlik** masalalariga oid bilimlarni o'rgatish, o'quvchilarda internetda o'z ma'lumotlarini himoya qilish va zararli axborotlardan saqlanishni shakllantiradi.
2. **Amaliy mashg'ulotlar** orqali o'quvchilar veb-brauzerlar, elektron pochta, ijtimoiy tarmoqlar kabi internet xizmatlaridan to'g'ri va samarali foydalanishni o'rganadilar.
3. Internetda ishlash bo'limi nafaqat nazariy bilimlarni, balki **interaktiv yondashuv** yordamida amaliy ko'nikmalarni ham rivojlantiradi. Bu esa o'quvchilarning mustaqil ishlash qobiliyatini oshiradi.
4. **Axloqiy va madaniy jihatlarini** inobatga olgan holda internetni ishlatish, o'quvchilarda mas'uliyatli va xavfsiz internet foydalanuvchilari bo'lishni ta'minlaydi.
5. **Zamonaviy o'quv resurslar** va **platformalardan** foydalanish orqali o'quvchilar o'zlarini har tomonlama rivojlantirish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Shunday qilib, internetda ishlash asoslari bo'limi nafaqat axborot texnologiyalariga oid bilimlarni oshiradi, balki o'quvchilarga internetdan xavfsiz va samarali foydalanish ko'nikmalarini beradi, ularni mustaqil va mas'uliyatli fikrlashga o'rgatadi. Bu esa kelajakda ularning kasbiy faoliyatida va shaxsiy hayotida muvaffaqiyatga erishishlariga yordam beradi.

References:

1. Bobojonov, T. **Pedagogika va ta'lim nazariyasi**. Toshkent: O'zbekiston davlat pedagogika universiteti. 2013-y.
2. Karimov, K. **O'qitish metodikasi**. Toshkent: O'quvchi. 2018-y.
3. Sultonov, M. **Pedagogik texnologiyalar va metodika**. Toshkent: O'zbekiston Milliy Universiteti. 2017-y.
4. Mirzayeva, N. **Internet ta'lim texnologiyalari**. Toshkent: Iqtisodiyot va biznes universiteti. 2020-y.
5. Ismailov, I. **Ta'lim metodologiyasi**. Toshkent: O'zbekiston Respublikasi Ta'lim vazirligi. 2014-y.
6. Jumaev, R. **Pedagogik ko'nikmalarni rivojlantirishda metodika**. Toshkent: O'quvchi. 2016-y.
7. Shukurov, B. **Ta'limda internet va multimediya vositalarini qo'llash**. Toshkent: Ta'lim va ilmiy ishlanmalar. 2017-y.
8. Xusanov, S. **Internet texnologiyalaridan ta'lim jarayonida samarali foydalanish**. Toshkent: Fan va texnologiya. 2015-y.

9. Rasulov, A. Pedagogik innovatsiyalar va yangi metodik yondashuvlar. Toshkent: O'zbekiston davlat pedagogika universiteti. 2021-y.
10. Нормуродова, Садокат. "РАЗВИТИЕ ВООБРАЖЕНИЯ И НАВЫКОВ ТВОРЧЕСКОГО МЫШЛЕНИЯ УЧАЩИХСЯ 1-ГО КЛАССА ПРИ ОБУЧЕНИИ АЛФАВИТУ С ПОМОЩЬЮ ПРОГРАММЫ SCRATCH." *Предпринимательства и педагогика* 3.3 (2024): 144-150.
11. Xoliqulovna, Normurodova Sadoqat, and Norova Dilobar Baxromovna. "APP GYVER PLATFORMA IMKONIYATLARINI O'RGANISH." *Modern education and development* 17.4 (2025): 152-159.
12. Normurodova, Sadoqat. "O'QUVCHILARNI DARS MASHG'ULOTLARGA BO'LGAN QIZIQISHLARINI SCRATCH DASTURI IMKONIYATLARI ORQALI RIVOJLANTIRISH." *Евразийский журнал академических исследований* 3.2 Part 4 (2023): 44-49.
13. Farrux Qodirov. BUSINESS INNOVATION MODEL OF INCOME AND COSTS FROM THE PROVISION OF MEDICAL SERVICES TO THE POPULATION. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1
14. Farrux Qodirov. ECONOMIC-MATHEMATICAL MODELING OF THE DEVELOPMENT OF THE PROVISION OF MEDICAL SERVICES TO THE POPULATION. Scienceweb academic papers collection. 2023/1/1